

ΕΠ.Λ. Α' ΟΜΑΔΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Δεν είναι εύκολο να ορίσει κανείς τον λαϊκισμό: εκεί που νομίζεις ότι μπορείς να τον εγκλωβίσεις σε μια πρόταση, αυτός γλιστράει, διαφεύγει και βρίσκεται κάπου αλλού, όχι πολύ μακριά, και από 'κει σε περιπαίζει. Από τη σκοπιά αυτή, ο ορισμός του λαϊκισμού θυμίζει κάπως την παρατήρηση του Αυγουστίνου για τον χρόνο: όταν κανείς δεν με ρωτήσει, ξέρω τι είναι ο χρόνος, μόλις όμως κάποιος μου ζητήσει να του το πω, δεν ξέρω τι να απαντήσω. Ίσως λοιπόν, το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε στην περίπτωση του λαϊκισμού είναι να τον κοιτάζουμε να περιφέρεται από χωράφι σε χωράφι, κάτι σαν ζωντανό ελευθέρως βοσκής. Γιατί ο λαϊκισμός - και αυτός είναι ο πρώτος και καθοριστικός κίνδυνος που ενέχεται σε κάθε απόπειρα ορισμού- αφορά πάντα τον άλλον. Αυτός εκεί απέναντι λαϊκίζει, αυτός εκεί πέρα είναι λαϊκιστής. Εμείς εδώ είμαστε αλλού. Δεν ξέρω, για παράδειγμα, κανέναν εκφωνητή του κεντρικού δελτίου ειδήσεων στην τηλεόραση που να μην προβάλλει τον εαυτόν του ως απλό πολίτη. Όλοι οι άλλοι είμαστε απλώς πολίτες. Το προνόμιο όμως του απλού πολίτη το έχει μόνον αυτός. Όπως, επίσης, δεν νομίζω ότι υπάρχει προβεβλημένο κομματικό στέλεχος που να μη θεωρεί εαυτόν απλό στρατιώτη στην υπηρεσία του κόμματος, του λαού και της δημοκρατίας. Στην προοπτική αυτή είναι προφανές ότι ο απλούστατος των πολιτών είναι ο εκάστοτε πρωθυπουργός της χώρας. Γενικότερα, φαίνεται ότι δεν υπάρχει περίοπτη θέση στην οποία να μην έχει εγκατασταθεί ένας απλός και, αντιστρόφως, δεν υπάρχει απλός που να μην κατέχει περίοπτη θέση. Ζούμε στην εποχή των απλών περιωπής.

Παράξενοι όλοι αυτοί οι απλοί, μια και για να υπάρξουν χρειάζονται όλους τους άλλους, οι οποίοι, σε αντιδιαστολή, είμαστε και οφείλουμε να παραμείνουμε πολύπλοκοι. Στο εσωτερικό αυτού του ιδιόρρυθμου συσχετισμού φαίνεται ότι αναπτύσσεται, σχεδόν από μόνος του, με τρόπο σχεδόν ανεπαίσθητο, ένας ιδιότροπος λαϊκισμός, ο οποίος έχει απλώσει τον ιστό του στο σύνολο του δημόσιου βίου. Από τους «νταβατζήδες που εκβιάζουν» στην «κυβέρνηση που δεν μασάει» ο πολιτικός λόγος -και μάλιστα σε επίσημη εκδοχή- μοιάζει να έχει κοινό παρονομαστή τη νοοτροπία του ανθρώπου που εκρήγνυται στο ηχηρό «ξέρεις ποιος είμαι εγώ, ρε!». Βεβαίως και το ξέρω. Όλοι τον ξέρουμε: είναι ο δρόμος στην άκρη οποίου η ευπρέπεια κινδυνεύει επισήμως να καταδικαστεί ως ελιτισμός.

Είναι αλήθεια ότι στην προοπτική αυτή υπήρξαν λαμπροί πρωτοπόροι. Στον νου μου έχω τους «Ηρακλείς της δημοσιογραφίας» που περιβάλλουν σοβαροφανή του είδους στο γνωστό δελτίο ειδήσεων που πασχίζει να καταλάβει την πρώτη θέση. Και αυτοί, όπως και οι άλλοι, δεν μασάνε τα λόγια τους: ωρύονται, βρίζουν, βρίζονται, απειλούν, κρίνουν, κατακρίνουν, δικάζουν και καταδικάζουν και ο ορυμαγδός αυτός, για τον οποίο οι υπεύθυνοι είναι υπερήφανοι, ονομάζεται

σχολιασμός της πραγματικότητας. Από τον χορό θα ήταν άδικο να εξαιρέσουμε τις εκπομπές -με την ετυμολογική σημασία της λέξης- λόγου, πόνου και δακρύων όπου οι διασημότητες του είδους θυσιάζουν και θυσιάζονται στα όρια της ανθρώπινης δυστυχίας, ακρωτηριάζοντας με αξιοσημείωτη επαγγελματική ψυχραιμία την ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Το κακό είναι πως όλα τα προηγούμενα χρειάζονται κοινό. Και το χειρότερο είναι ότι το κοινό αυτό όχι μόνο υπάρχει αλλά τείνει να γίνει πλειοψηφία. **Μάλιστα**, υπάρχουν περιπτώσεις, όπως το έδειξαν οι πρόσφατες εκλογές, όπου οι τάσεις αυτές καθιερώθηκαν και συνεπώς επιβραβεύτηκαν από εξαιρετικά υψηλό ποσοστό του εκλογικού σώματος, το οποίο, όπως κάθε άλλο σώμα, έχει και αυτό τα πάθη του. Φαίνεται ότι δεν μπορεί να μείνει ασυγκίνητο μπροστά στην αμετροέπεια, το κακό γούστο, τον αλλοπρόσαλλο λόγο και την επιδεικτική αλαζονεία της μετριότητας.

Είναι βέβαιο πως όλοι γνωρίζουν σε ποιον αναφέρομαι. Ακριβώς όμως το γεγονός ότι στην προκειμένη περίπτωση η ανωνυμία από μόνη της αρκεί για να ονομάσει τον ήρωα, δείχνει πόσο επικίνδυνα έχει ριζώσει ο λαϊκισμός και πόσο μας απειλεί όλους στην καθημερινή μας ζωή. Είναι χαρακτηριστικό ότι η πολιτική παράταξη στην οποία ανήκει και την οποία -όπως και να το κάνουμε- εκπροσωπεί ο ήρωας, βρίσκεται σε έκδηλη αμηχανία κάθε φορά που χρειάζεται να αναφερθεί σε αυτόν. Από την απέναντι όχθη όμως, από εκεί που θα περίμενε κανείς τη μαχητική αντιπαράθεση και την απερίφραστη απόρριψη, υπήρξε ένα είδος ανεξήγητης απουσίας που έμοιαζε πολύ με διακριτική αποδοχή. Πολιτικοί άνδρες που είναι πρόθυμοι να καταδικάσουν τον λαϊκισμό εκεί που τον επινοεί η φαντασία τους, κάθε φορά δηλαδή που τον κρίνουν χρήσιμο, γιατί τους έρχεται εύκολος και βολικός στα λόγια, έδειξαν ένοχη ολιγωρία όταν τον είδαν μπροστά τους, απειλητικό, με σάρκα και οστά. **Συνεπώς**, δεν υπάρχει λόγος να απορεί κανείς για τον τελικό θρίαμβο του λαϊκισμού, που επιβραβεύτηκε με τα βεγγαλικά που φώτισαν συμβολικά τον ουρανό της πόλης.

(Γεράσιμος Βώκος, «το Βήμα», 22-10-2006)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

Μονάδες 25

B. 1) Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη και τον τρόπο ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 5

2) Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για τις τρεις πρώτες παραγράφους του κειμένου.

Μονάδες 5

- 3) α. Να αναγνωρίσετε τις λογικές σχέσεις που δηλώνονται με τις παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις: λοιπόν, επίσης (1^η παράγραφος), μάλιστα (4^η παράγραφος), συνεπώς (5^η παράγραφος)

Μονάδες 3

- β. Να δικαιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου

Μονάδες 4

- 4) Να αναλύσετε σε 100-120 λέξεις το περιεχόμενο της θέσης του αρθρογράφου: «Πολιτικοί άνδρες που είναι πρόθυμοι να καταδικάσουν τον λαϊκισμό εκεί που τον επινοεί η φαντασία τους, κάθε φορά δηλαδή που τον κρίνουν χρήσιμο, γιατί τους έρχεται εύκολος και βολικός στα λόγια, έδειξαν ένοχη ολιγωρία όταν τον είδαν μπροστά τους, απειλητικό, με σάρκα και οστά. Συνεπώς, δεν υπάρχει λόγος να απορεί κανείς για τον τελικό θρίαμβο του λαϊκισμού, που επιβραβεύτηκε με τα βεγγαλικά που φώτισαν συμβολικά τον ουρανό της πόλης».

Μονάδες 12

- 5) προφανές, εγκλωβίσεις, περίοπτη, έκδηλη, ριζώσει: να γράψετε ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις λέξεις που σας δόθηκαν.

Μονάδες 6

- Γ. Σε ένα άρθρο για το σχολικό περιοδικό παρουσιάζετε τους παράγοντες που συντελούν στην όξυνση του φαινομένου του λαϊκισμού στη σύγχρονη εποχή, αφού αναφερθείτε σε χαρακτηριστικές εκφάνσεις του. (400-500 λέξεις)

Μονάδες 40